Exam. Code : 112302
Subject Code : 3296

BBA. LL.B. (FYIC) 2nd Semester (Batch 2022-27)

COMPULSORY PUNJABI–II

Paper–VI (i)

Time Allowed—3 Hours] **[Maximum Marks—100**

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ **ਇੱਕ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ **ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ੳ

1. ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਕਾਵਿ-ਟੋਟਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ **ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ** :

(ੳ) ਬਸਿ ਕਰਿ ਜੀ ! ਹੁਣ ਬਸਿ ਕਰਿ ਜੀ !!
ਕਾਈ ਗਲਿ ਅਸਾਂ ਨਾਲ ਹਸਿ ਕਰਿ ਜੀ !
ਤੂੰ ਮੁਇਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਨਾ ਮੁਕਦਾ ਸੈਂ,
ਫੜਿ ਖਿਦੋ ਵਾਂਗੂੰ ਕੁੱਟਦਾ ਸੈਂ,
ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਾਂ, ਤਾਲਿ ਘੁਟਦਾ ਸੈਂ,
ਹੁਣ ਤੀਰ ਲਾਇਓ ਕਸ ਕਰਿ ਜੀ !

(ਅ) ਚੋਰ ਜੁ ਕਰਦੇ ਚੋਰੀ ਲਿਆਵਣ ਲੁੱਟ ਘਰ।
ਖਾਂਦੇ ਦੁੱਧ ਮਲਾਈ ਮਲੀਦੇ ਕੁੱਟ ਕਰ।
ਰਹਿੰਦੇ ਤੇਰੀ ਆਸ ਸੁ, ਜਾਂਦੇ ਭੁੱਖ ਮਰਿ
ਵਜੀਦਾ ਕੌਣ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਖੇ, ਐਉਂ ਨਹੀਂ ਐਂਵ ਕਰ।

(Contd.)

15166(2523)/IG-29069

(ੲ) ਵਗ ਵਾਏ ! ਪਰ-ਸੁਆਰਥ ਭਰੀਏ ! ਤੂੰ ਜਾਈਂ ਤਖਤ ਹਜ਼ਾਰੇ।
ਆਖੀਂ ਯਾਰ ਰਾਂਝਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਤੂੰ ਕਿਉਂ ਮਨੋਂ ਵਿਸਾਰੇ।
ਬਸ ਹੁਣ ਨੇਹੁ ਕਮਾਇ ਲਇਓ ਈ, ਇਹ ਚਾ ਆਹਾ ਦਿਨ ਚਾਰੇ।
ਹਾਸ਼ਮ ਏਸ ਮੁਹੱਬਤਿ ਬਦਲੇ, ਸਾਨੂੰ ਖੁਆਰ ਕੀਤਾ ਜਗ ਸਾਰੇ।

(ਸ) ਪੀਰ ਪੀਰਾਂ ਬਗਦਾਦ ਅਸਾਡਾ
ਮੁਰਸ਼ਦ ਤਖਤ ਲਾਹੌਰ
ਉਹ ਅਸੀਂ ਸਭ ਇਕੋ ਕੋਈ
ਆਪ ਗੁੱਡੀ ਆਪ ਡੋਰ
ਤੁਸੀਂ ਪਕੜ ਲਵੋਂ ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ
ਬੁਲਹਾ ਸ਼ਾਹ ਚੁਗਲੀ ਖੋਰ
ਸਾਹ ਦੇ ਕਿਸਨੂੰ ਕੂਕ ਸੁਨਾਵਾਂ
ਮੇਰੀ ਬੁੱਕਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੋਰ।

2. ਬੁੱਲੇ ਸ਼ਾਹ ਜਾਂ ਵਜੀਦ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਵੀ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—ਅ

3. ਕਿਸੇ **ਦੋ** ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :

(ੳ) ਚਿੜੀ ਚੂਹਕਦੀ ਨਾਲ ਜਾ ਤੁਰੇ ਪਾਂਧੀ,
ਪਈਆਂ ਦੁੱਧਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਧਾਣੀਆਂ ਨੀ।
ਉਠ ਨ੍ਹਾਵਣ ਵਾਸਤੇ ਜੁਆਨ ਦੌੜੇ,
ਸੇਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਾਣੀਆਂ ਨੀ।
ਰਾਂਝੇ ਕੂਚ ਕੀਤਾ ਆਇਆ ਨਦੀ ਉਤੇ,
ਪਾਰ ਲੱਦਿਆ ਸਾਥ ਮੁਹਾਣੀਆਂ ਨੀ।
ਵਾ ਰੇ ਸ਼ਾਹ ਮੀਆਂ ਲੁਡਣ ਬੇੜੀ ਬੱਲੁਣ,
ਕੁੱਪਾ ਸ਼ਹਿਦ ਦਾ ਲੱਦਿਆ ਬਾਣੀਆਂ ਨੀ।

(Contd.)

(ਅ) ਸੀਨ ਸਹਿਰ ਆਇਆ ਘਰ ਮਾਈਆ ਦੇ,
ਪੂਰਨ ਪੁੱਛਦਾ ਨੌਕਰਾਂ ਚਾਕਰਾ ਨੂੰ।
ਜਿਸ ਜਾਇਆ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਣ ਵੱਡਾ,
ਮੱਥਾ ਅਬਲਾ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ
ਰਾਣੀ ਲੂਣਾਂ ਦੇ ਮਹਿਲ ਨੂੰ ਰਵਾਂ ਹੋਇਆ,
ਅੰਦਰ ਜਾਇ ਵੜਿਆ ਪੁੱਤਰ ਖਾਤਰਾਂ ਨੂੰ
ਕਾਦਰਯਾਰ ਬਹਾਲ ਕੇ ਨਫਰ ਪਿਛੇ,
ਪੌੜੀ ਚੜ੍ਹਿਆ ਮਥਾ ਟੇਕਣ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ।

(ੲ) ਬੱਸ ਬੱਸ ਮੀਆਂ ਮਹੀਂ ਚਾਰ ਨਾਂਹੀਂ,
ਐਵੇਂ ਖਾ ਕੇ ਨਮਕ ਹਰਾਮ ਕੀਤੋ।
ਜਿਸ ਨਿਮਕ ਖਵਾਇਆ ਘਰੇ ਉਸਦੇ,
ਸੰਨ੍ਹ ਮਾਰਨੇ [illegible] ਕਾਮ ਕੀਤੇ।
ਸਾਡੀਆਂ [illegible] ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਉਣ ਲਗਾਂ,
ਖਾ ਲੂਣ ਹਰਾਮ ਤਮਾਮ ਕੀਤੇ।
ਭਲੀ ਨੀਤ ਨਾਲ ਟੁਰ ਜਾ ਇਥੋਂ,
ਮੈਨੂੰ ਜੱਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤੇ।

(ਸ) ਮਹਾਂਬਲੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਇਆ ਪੈਦਾ
ਨਾਲ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਮੁਲਕ ਹਿਲਾਹਿ ਗਿਆ।
ਮੁਲਤਾਨ, ਕਸ਼ਮੀਰ, ਪਸ਼ੌਰ, ਚੰਬਾ
ਜੰਮੂ ਕਾਂਗੜਾ ਕੋਟ ਨਿਵਾਇ ਗਿਆ।
ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਲਦਾਖ ਤੇ ਚੀਨ ਤੋੜੀ,
ਸਿੱਕਾ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਚਲਾਇ ਗਿਆ।
ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦਾ ਜਾਣ ਪਚਾਸ ਬਰਸਾ
ਅੱਛਾ ਰੱਜ ਕੇ ਰਾਜ ਕਮਾਇ ਗਿਆ।

4. ਫ਼ਜ਼ਲ ਸ਼ਾਹ ਜਾਂ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਦੀ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇੱਕ** ਕਵੀ ਦੀ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—ੲ

5. (ੳ) ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ।

   (ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਬਣਤਰ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

6. (ੳ) **ਸਮਾਸ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ? ਇਸ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿਉ।**

   (ਅ) ਨਾਂਵ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਇਸਦੇ ਭੇਦ ਸਮਝਾਉ।

ਭਾਗ—ਸ

7. ਸਵੈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਰੁੱਖ ਲਗਾਓ, ਔਨਲਾਈਨ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਇੱਕ** ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਪੈਰ੍ਹਾ ਰਚਨਾ ਲਿਖੋ।

8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਖਾਣ, ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ **ਦਸ** ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੋ ਕਿ ਅਰਥ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ :

   (1) ਉਂਗਲਾਂ ਤੇ ਨਚਾਉਣਾ
   (2) ਉੱਘ-ਸੁੱਘ ਮਿਲਣੀ
   (3) ਉਸਤਾਦੀ ਕਰਨੀ
   (4) ਉਂਗਲ ਕਰਨੀ
   (5) ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਚਰਬੀ ਆਉਣੀ
   (6) ਅਕਲ ਤੇ ਪਰਦਾ ਪੈਣਾ
   (7) ਈਦ ਦਾ ਚੰਨ ਹੋਣਾ
   (8) ਉੱਖਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਮੋਹਲਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਡਰ
   (9) ਅਸਮਾਨ ਤੋਂ ਡਿੱਗੀ ਖਜੂਰ 'ਚ ਅਟਕੀ
   (10) ਅੱਖੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾ, ਨਾਂ ਨੂਰ ਪਰੀ
   (11) ਅੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਣਾ ਰਾਜਾ
   (12) ਆਪਣਾ ਨੀਂਗਰ ਪਰਾਇਆ ਢੀਂਗਰ
   (13) ਇਕ ਅਨਾਰ ਸੌ ਬੀਮਾਰ
   (14) ਈਦ ਪਿਛੋਂ ਤੰਬਾ ਫੂਕਣਾ
   (15) ਸੋਈ ਰਾਣੀ ਜੋ ਖਸਮੈਂ ਭਾਣੀ।